

RPO MA ZASTRZEŻENIA DO ROZPORZĄDZENIA W SPRAWIE OGRANICZENIA RUCHU GRANICZNEGO

Rzecznik Praw Obywatelskich Marcin Więcek uważa, że zmiany w rozporządzeniu w sprawie czasowego zawieszenia lub ograniczenia ruchu granicznego są sprzeczne z Konwencją Genewską i Konstytucją RP. Według RPO zmiany nie odnoszą się wprost do osób deklarujących zamiar ubiegania się o ochronę międzynarodową. Ma to według niego uniemożliwić przekraczanie granicy RP, a osoby, które przekroczyły granicę nie będą mogły złożyć wniosku o udzielenie ochrony.

Rzecznik Praw Obywatelskich zwraca uwagę w piśmie do MSWiA, że zmiany w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z marca 2020 r., w sprawie czasowego zawieszenia lub ograniczenia ruchu granicznego na określonych przejściach granicznych, wprowadzone 21 sierpnia 2021 r., doprowadzą do zawracania osób przekraczających granicę na którym ruch graniczny został zawieszony, ograniczony lub jest poza zasięgiem terytorialnym przejścia granicznego.

Według RPO zmiana w rozporządzenie uniemożliwi osobom przekraczającym granicę ubieganie się o ochronę międzynarodową, a osoby, które już się znalazły na terytorium naszego kraju w sposób niezgodny z prawem, zostaną pozbawione prawa do złożenia wniosku o udzielenie ochrony. Rzecznik tłumaczy, że jest to niezgodne z przepisami ustawy z czerwca 2003 r., o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium RP. RPO podkreśla, że zmiany wprowadzane w rozporządzeniu są sprzeczne z prawem międzynarodowym i krajowym.

Poprzednik Rzecznika Praw Obywatelskich w wystąpieniu z maja 2020 roku do Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji również przedstawił swoje wątpliwości w sprawie braku istnienia podstawy prawnej, upoważniającej szefa MSWiA w drodze rozporządzenia do wprowadzenia ograniczeń w ruchu granicznym. Przepisy polegały na stworzeniu kategorii osób, zachowujących prawo przekraczania granicy RP w czasie pandemii COVID-19. W opinii RPO w ten sposób pozbawiono prawa osoby, które w tych kategoriach się nie znalazły. Według rzecznika lista podmiotów mających możliwość przekraczania granicy była niewystarczająca.

Z ustanawianych przez państwa członkowskie ograniczeń dotyczących podróży należało bowiem zwolnić nie tylko wszystkich obywateli państw członkowskich UE i państw stowarzyszonych w ramach Schengen powracających do miejsca zamieszkania, ale także obywateli państw trzecich, którzy są rezydentami długoterminowymi na mocy dyrektywy w sprawie pobytu długoterminowego oraz osób, których prawo pobytu wynika z innych dyrektyw UE lub z prawa krajowego, bądź które posiadają krajowe wize długoterminowe na mocy dyrektywy w sprawie

pobytu długoterminowego oraz osób, których prawo pobytu wynika z innych dyrektyw UE lub z prawa krajowego, bądź które posiadają krajowe wizy długoterminowe.

Komunikat Komisji Europejskiej pt. Tymczasowe ograniczenie innych niż niezbędne podróży do UE

Takie ograniczenie według rzecznika nie powinny mieć miejsca, dla osób które wymagają ochrony międzynarodowej lub ochrony z przyczyn humanitarnych.

Nowy rzecznik podtrzymuje uwagi

Jak czytamy w stanowisku RPO skierowanym do szefa MSWiA, "wątpliwości nadal wzbudza nieuwzględnienie wśród kategorii podmiotów, które zachowały prawo wjazdu do Polski, cudzoziemców poszukujących ochrony przed prześladowaniami w kraju pochodzenia, zamierzających przekroczyć lub przekraczających granicę po to, aby ubiegać się w Polsce o ochronę międzynarodową". Rzecznik zwraca też uwagę, że nawet w obecnych kryzysowych warunkach, osoby te powinny zachować prawo do ubiegania się o ochronę.

Osoby poszukujące ochrony powinny mieć gwarancje możliwie najszybszego złożenia stosownego wniosku i skutecznego dostępu do właściwych procedur. Pominięcie tej kategorii osób w rozporządzeniu z 13 marca 2020 r., zwłaszcza po zmianach wprowadzonych rozporządzeniem z 20 sierpnia 2021 r., prowadzi do naruszenia wspomnianych tych gwarancji, a tym samym pozostaje w sprzeczności z przywołanymi wyżej przepisami Karty Praw Podstawowych i Konstytucji RP oraz postanowieniami Konwencji Genewskiej.

Komunikat Rzecznika Praw Obywatelskich

Komendant Główny Straży Granicznej jeszcze w kwietniu 2020 roku, w piśmie do RPO, miał zapewnić, że wprowadzone przepisy nadal umożliwiają przyjmowanie wniosków o przyznanie ochrony międzynarodowej na granicy i zezwalanie cudzoziemcom – zgodnie z międzynarodowymi zobowiązaniami – na wjazd na terytorium Polski w celu ubiegania się o ochronę. Jednak sytuacja kryzysowa na granicy polsko-białoruskiej w opinii rzecznika, mimo zapewnień Straży Granicznej, uniemożliwia osobom szukającym ochrony otrzymanie jej. Według RPO, dostęp do procedury uchodźczej w wielu przypadkach jest wręcz fikcyjny. Już dzień po wprowadzeniu zmian, rzecznik miał otrzymać informację o nieprzestrzeganiu przez funkcjonariuszy Straży Granicznej konstytucyjnego prawa o ubieganie się w Polsce o status uchodźcy i próbach zawracania cudzoziemców na granicę polsko-białoruską.